

# 2/09/VER - Uttagande av förrättningskostnader

Dnr 801 4916 - 09 /121

2009-03-09

Förrättningskostnader ska tas ut på sätt som beskrivs i den bifogade rättsliga promemorian.

Sven Kihlgren

Processägare

---

## **Rättslig promemoria**

### **1 Sammanfattning**

Kronofogdemyndigheten (KFM) är skyldig att direkt vidta åtgärder för att ta ut förrättningskostnader hos parterna. Förrättningskostnaderna ska tas ut utan särskild begäran. Ett utsökningsmål får inte avslutas utan att försök gjorts för att ta ut förrättningskostnaderna i målet av svaranden eller av sökanden.

#### **Svarandens ansvar**

Kostnaderna ska i första hand tas ut av svaranden. I enskilda mål (E-mål) bevakas kostnaden genom registrering i det mål där kostnaden uppstått. I allmänna mål (A-mål) bevakas kostnaden manuellt. Kostnaderna får i E-mål utsökas utan begränsning i tid medan utsökning i A-mål kan ske fram till dess huvudmålet preskriberas.

Bevakning av att förrättningskostnaderna blir betalda görs enligt följande.

- Kostnaderna registreras i det mål där de uppstått,
- Kostnader som är gemensamma för flera mål (flera E-mål eller både E- och A-mål) registreras i det äldsta E-målet, i övriga E-mål görs en hänvisning i anmärkningsfältet till detta,
- Återkallas det mål som kostnaderna har förts i överförs kostnaderna till det mål som efter återkallelsen är äldst,
- Kostnader i A-mål antecknas i INIT under rubriken "förrättningskostnader"; detta gäller även i de fall kostnaderna är gemensamma med E-mål.

#### **Sökandens ansvar i enskilt mål**

När det konstaterats att svaranden saknar utmättnings-bar egendom ska sökanden i enskilt mål krävas på de kostnader som han ansvarar för. Betalar inte sökanden KFM:s faktura läggs ett nytt mål upp mot denne. Kostnaderna får utsökas utan begränsning i tiden. Endast en grundavgift tas ut av sökanden oavsett hur lång tid verkställigheten pågår.

Om ett mål återkallas eller förfaller av annat skäl ska KFM bedöma vem av parterna som i första hand ska krävas på kvarstående kostnader. I regel riktas kravet i dessa fall direkt mot sökanden.

Finns flera sökande svarar de solidariskt för kostnaderna.

#### **Kostnaden stannar på staten**

Kostnader som sökanden inte ansvarar för, s.k. A-avgifter, stannar på staten om de inte kan tas ut av svaranden. Även förrättningskostnader i A-mål som inte kan tas ut av svaranden stannar på staten.

## Särskilt om avhysningsmål

En särskild handläggningsrutin för kostnader i avhysningsmål kommer att fastställas för att underlätta den praktiska hanteringen vid uttagande av förrättningskostnader i dessa mål.

## 2 Bakgrund, frågeställning och syfte

Inom KFM är det oklart vilka förutsättningar som gäller vid uttagande av förrättningskostnader. Med förrättningskostnader avses samtliga de kostnader som i förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten (FAK) anges som förrättningskostnader, d.v.s. utsökningsavgifter. Tillämpningen inom myndigheten har inte varit enhetlig. Syftet med detta ställningstagande är att skapa en enhetlig tillämpning inom myndigheten.

## 3 Rättsregler

Huvudregeln i mål om verkställighet enligt utsökningsbalken (UB) är att gäldenären, eller svaranden, svarar för alla uppkomna förrättningskostnader. För det fall kostnaderna inte kan uttas av svaranden ansvarar sökanden - med vissa undantag - för dessa.

Enligt 17 kap. UB får förrättningskostnader genast utsökas hos parterna. Fordran på kostnader kan således utsökas inom ramen för utsökningsmålet. I första hand ska kostnaderna tas ut av svaranden och först därefter av sökanden, 17 kap. 7, 8 och 11 §§ UB.

Enligt 17 kap. 6 § UB ska KFM självmant ta ut förrättningskostnaderna. Av detta följer att ett utsökningsmål inte får avslutas förrän möjligheterna att driva in förrättningskostnaderna har uttömts.<sup>[1]</sup>

116 a§ FAK anges att om en ansökan återkallas eller om verkställigheten i ett mål annars ska upphöra, och det har uppkommit förrättningskostnader i målet som inte blivit betalda, ska KFM direkt vidta åtgärder för att ta ut kostnaderna av svaranden eller, om sökanden svarar för kostnaderna, av denne.

Om sökanden inte betalar frivilligt kan kostnaderna utsökas även hos honom, 17 kap 11 § UB. Ett nytt mål ska då läggas upp mot sökanden med hänvisning till grundmålet, varvid en ny grundavgift registreras i målet enligt 5 f§ FAK.<sup>[2]</sup>

De kostnader som inte kan tas ut av svaranden och som sökanden inte ansvarar för stannar på staten,<sup>[3]</sup> jfr 17 kap. 3 och 13 §§ UB. Det innebär att de betalas med KFM:s budgetmedel. Detsamma gäller om KFM inte lyckas driva in kostnaden hos sökanden.

## 4 Kronofogdemyndighetens bedömning

### 4.1 Utmätningens mål där handläggningen slutförs

Ett E-mål handläggs så länge den årliga grundavgiften blir täckt, t.ex. genom löneutmätning. Kvarstår endast kostnader i målet ska dock inte någon årlig avgift tas ut för den handläggning som sker för att driva in dessa; verkställighet sker då med stöd av lag och inte med stöd av en exekutionstitel.

Bevakning av att förrättningskostnaderna blir betalda görs enligt följande.

- Kostnaderna registreras i det mål där de uppstått,
- Kostnader som är gemensamma för flera mål (flera E-mål eller både E- och A-mål) registreras i det äldsta E-målet, i övriga E-mål görs en hänvisning i anmärkningsfältet till detta,
- Återkallas det mål som kostnaderna har förts i överförs kostnaderna till det mål som efter återkallelsen är äldst,
- Kostnader i A-mål antecknas i INIT under rubriken "förrättningskostnader"; detta gäller även i de fall kostnaderna är gemensamma med E-mål.
- Grundavgift tas alltid ut i det mål som den har påförts i.

Om det konstateras att utestående förrättningskostnader inte kan drivas in hos svaranden ska kvarstående kostnader uttas av sökanden på sätt som anges under avsnitt 3.

A-mål preskriberas normalt fem år efter utgången av det år de lämnats för indrivning. Kostnader i A-mål preskriberas samtidigt med huvudfordran, se 17 kap. 6 § UB, varför dessa inte kan drivas in när A-målet har preskriberats. Bevakning av att förrättningskostnader, utöver grundavgiften, blir betalda sker manuellt enligt vad som angetts här ovan; belopp jämte fakturans verifikationsnummer i Agresso anges då särskilt. I A-mål påförs inte någon årlig grundavgift, jfr 5 § FAK. Sökanden i A-mål svarar inte heller för förrättningskostnaderna, utan dessa stannar på staten om de inte kan tas ut av svaranden, 17 kap. 13 § UB.

### 4.2 Avhysnings- och handräckningsmål där handläggningen slutförs

I avhysnings- och handräckningsmål är situationen annorlunda än i utmätningens mål på så sätt att verkställigheten avser andra förpliktelser för svaranden än betalning. Förrättningskostnader uppkommer likväl och kan ofta uppgå till stora belopp. Vid avhysning dröjer det dessutom en längre tid innan samtliga kostnader fakturerats, eftersom magasinering av gäldenärens bohag kan pågå under tre månader. En särskild rutin för att bevaka förrättningskostnaderna i avhysningsmål kommer därför att utarbetas.

Förrättningskostnader som uppkommer till följd av avhysning eller handräckning ska registreras i avhysningsmålet respektive handräckningsmålet. Vid själva förrättningen ska även en tillgångsundersökning göras för uttagande av förrättningskostnaderna och eventuella andra skulder. Utredningen ska omfatta all slags egendom, alltså även lön.

Det är inte reglerat hur länge KFM ska försöka driva in kostnaderna hos svaranden innan KFM ska försöka ta ut dem av sökanden. Det kan emellertid inte vara rimligt att indrivning hos svaranden pågår under lång tid efter det att själva förrättningen har genomförts. Om svaranden har utmättningsbar lön, bör en rimlig avvägning i normalfallet vara att löneutmätning för förrättningskostnaderna ska ske under åter-stoden av det år som täcks av grund-avgiften, 5 § FAK; dvs. under sammanlagt ett år från det att ansökningskom in. Den omständigheten att någon ny årlig avgift inte kan tas ut av svaranden i denna typ av mål skulle också kunna tolkas som att handläggningen inte får pågå under längre tid än ett år. Något lagligt hinder mot att fortsätta verkställigheten under längre tid finns dock inte. Efter bedömning i det enskilda fallet kan således verkställigheten fortgå ytterligare en tid om KFM bedömer att de kvarstående kostnaderna kan komma att bli betalda inom en rimlig tid.

Om förrättningskostnaderna inte blir fullbetalda inom denna tid, avslutas löneutmätningen hos svaranden och sökanden krävs på det återstående belopp som han svarar för. Har sökanden tidigare fakturerats och inbetalat S-avgiften kan tidigare bokfört forskott från sökanden nu krediteras på kostnaderna i målet.

Avhysnings- eller handräckningsmålet ska inte avslutas förrän samtliga kostnader debiterats i målet och möjligheterna att driva in förrättningskostnaderna uttömts. Detta gäller även om sökanden återkallar målet dessförinnan, se nedan avsnitt 4.3.

#### 4.3 Utmättnings-, avhysnings- och handräckningsmål där verkställigheten avbryts

Av 17 kap. 11 § UB följer att KFM bör rikta sitt krav på förrättningskostnader mot sökanden när verkställigheten avbryts på grund av återkallelse eller målet förfaller av annat skäl. KFM förutsätts dock göra en bedömning av parternas kostnadsansvar. [4]

I den nya lydelsen av 16 a § FAK anges att KFM i ovan nämnda fall direkt ska vidta åtgärder för att ta ut kostnaderna. Innebörden av denna ändring får anses vara ett förtydligande av att krav omgående ska tillställas den part som ska svara för kostnaden.

För det fall att svaranden ska stå för kostnaden när målet återkallas eller förfaller av annat skäl och det finns obetalda förrättningskostnader, får målet inte avslutas innan möjligheterna att driva in kostnaderna är uttömda. Fortsatt verkställighet kan således ske för uttagande av de kostnader som uppkommit i målet även sedan sökanden återkallat detta. Svarandens ansvar för förrättningskostnaderna när målet återkallas torde som regel bara aktualiseras när återkallelsen avser A-mål.

När en återkallelse inkommer ska handläggaren bedöma om ytterligare verkställighet för kostnader ska ske hos svaranden. Handläggaren noterar då i INIT att återkallelse inkommit, men att verkställighet fortgår för förrättningskostnader.

För det fall att sökanden ska stå för kostnaden när utsökningsmålet återkallas eller förfaller av annat skäl och det finns obetalda förrättningskostnader, S-avgifter, riktas kravet mot sökanden, se nedan avsnitt 4.4. [5]

#### 4.4 Mer om indrivning av kostnader hos sökanden i E-mål

Ska sökanden svara för uppkomna förrättningskostnader inleder KFM indrivningsförsöken med att skicka en faktura till sökanden med uppmaning om betalning av fakturan inom viss tid. Sker inte betalning inom föreskriven tid skickas en betalningspåminnelse. Genom denna påminnelse ges sökanden en ytterligare betalningsfrist vid äventyr av registrering i utsöknings- och indrivningsdatabasen och risk för utmätning. KFM ska enligt 17 a § FAK även ta ut dröjsmålsränta enligt räntelagen om sökanden inte betalar kostnaderna inom föreskriven tid. Om räntan inte uppgår till 100 kr får KFM dock underlåta att kräva ut beloppet.

Betalar sökanden inte förrättningskostnaderna frivilligt inom den angivna tiden ska KFM försöka utta dessa tvångsvis av sökanden.

Ett nytt mål läggs i dessa fall upp mot sökanden med aktuell faktura som underlag och med KFM som sökanden samt med hänvisning till det mål som kostnaderna uppkommit i. Även uppgift om dröjsmålsränta, enligt 6 § räntelagen, ska registreras i målet.

Vid indrivning av förrättningskostnader hos sökanden ska ny grundavgift -enligt 5 f § FAK — tas ut i målet. Verkställighet enbart för förrättningskostnaderna sker med stöd av författningsbestämmelse och inte på grund av en exekutionstitel. Årlig grundavgift tas endast ut vid verkställighet med stöd av exekutionstitel, varför någon årlig avgift inte ska tas ut när verkställigheten endast avser förrättningskostnader. Någon begränsning av den tid handläggningen får pågå saknas. Bevakning bör dock läggas i INIT till ett år efter målets registrering. Därefter ska KFM bedöma om indrivnings-försöken mot sökanden ska fortsätta eller om målet ska avslutas och att kost-naden därmed ska stanna på staten.

#### 4.5 Kostnaden stannar på staten

De kostnader som inte kan tas ut av svaranden och som sökanden inte ansvarar för, stannar på staten, jfr 17 kap 3 och 13 §§ UB. Detsamma gäller om KFM misslyckas med att driva in förrättningskostnader hos sökanden.

Avskrivningsbeslut fattas av budgetansvarig chef, vilket innebär att kostnaderna belastar KFM:s budgetmedel.

[1] Utsökningsbalken, en kommentar, fjärde uppl., s. 653.

[2] Av tekniska skäl kan verkställighet i målet mot svaranden inte ske mot sökanden i samma mål. Därför måste ett särskilt mål skapas för detta ändamål..

[3] Prop. 1980/81:8 s. 835.

[4] Om återkallelse t.ex. sker på grund av att svaranden fullgjort sin förpliktelse efter ansökan om verkställighet ska kostnaden tas ut av svaranden.

[5] Som ovan nämnts ska kostnaderna i målet, utsökningsmålet, utsökas mot sökanden. Vårt tekniska system medger inte detta och vi lägger då upp ett särskilt mål mot sökanden. Det finns då ingen anledning att hålla målet mot svaranden öppet utan det bör kunna återredovisas till sökanden.